

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► B

TARYBOS DIREKTYVA

1989 m. birželio 12 d.

dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo

(89/391/EEB)

(OL L 183, 1989 6 29, p. 1)

iš dalies keičiama:

Oficialusis leidinys

		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1882/2003 2003 m. rugsėjo 29 d.	L 284	1	2003 10 31
► <u>M2</u>	Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/30/EB 2007 m. birželio 20 d.	L 165	21	2007 6 27
► <u>M3</u>	Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1137/2008 2008 m. spalio 22 d.	L 311	1	2008 11 21

TARYBOS DIREKTYVA

1989 m. birželio 12 d.

dėl priemonių darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe gerinti nustatymo

(89/391/EEB)

EUROPOS BENDRIJŲ TARYBA,

atsižvelgdama į Europos ekonominės bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 118a straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą⁽¹⁾, parengtą pasikonsultavus su Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamuoju komitetu,

bendradarbiaudama su Europos Parlamentu⁽²⁾,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁽³⁾,

kadangi Sutarties 118a straipsnyje numatyta, kad Taryba direktyvomis nustato būtiniausius reikalavimus, skatinančius sąlygų, pirmiausia darbo aplinkos, gerinimą, kad būtų užtikrinta geresnė darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga;

kadangi šia direktyva nepateisinamas joks kai kuriose valstybėse narėse jau pasiektos apsaugos lygio mažėjimas, nes valstybės narės pagal Sutartį įsipareigojo skatinti sąlygų šioje srityje gerinimą bei suderinimą, tuo pačiu metu išsaugodamos tai, kas jau pasiekta;

kadangi žinoma, kad darbuotojus visą darbo laiką darbe gali veikti pavojingi aplinkos veiksniai;

kadangi, atsižvelgiant į Sutarties 118a straipsnį, tokiose direktyvose turi būti vengiama nustatyti administracinius, finansinius ir teisinius apribojimus, galinčius varžyti mažųjų ir vidutinių įmonių steigimą ir plėtrą;

kadangi Komisijos pranešime apie jos programą dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos⁽⁴⁾ numatoma priimti direktyvas darbuotojų saugai ir sveikatai užtikrinti;

kadangi Taryba 1987 m. gruodžio 21 d. rezoliucijoje dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos⁽⁵⁾ atsižvelgė į Komisijos ketinimą artimiausiu metu pateikti Tarybai direktyvą dėl darbuotojų saugos ir sveikatos darbo vietoje organizavimo;

kadangi 1988 m. vasario mėn. Europos Parlamentas po svarstymų apie vidaus rinką ir darbuotojų apsaugą priėmė keturias rezoliucijas; kadangi šios rezoliucijos paragino Komisiją parengti bendrą direktyvą, kuria remiantis būtų galima rengti konkretesnes direktyvas, apimančias visas rizikos rūšis, susijusias su sauga ir sveikata darbo vietoje;

kadangi valstybės narės privalo skatinti darbuotojų saugos ir sveikatos gerinimą savo teritorijose; kadangi priemonės darbuotojų sveikatai ir saugai darbe apsaugoti konkrečiais atvejais taip pat padeda išsaugoti su jais gyvenančių asmenų sveikatą, o galbūt ir jų saugą;

kadangi valstybių narių teisinės sistemos dėl darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos darbo vietoje labai skiriasi ir turi būti tobulinamos; kadangi valstybių narių nacionalinės nuostatos šiuo klausimu, dažnai apimančios technines specifikacijas ir (arba) savireguliacijos standartus,

⁽¹⁾ OL C 141, 1988 5 30, p. 1.

⁽²⁾ OL C 326, 1988 12 19, p. 102 ir OL C 158, 1989 6 26.

⁽³⁾ OL C 175, 1988 7 4, p. 22.

⁽⁴⁾ OL C 28, 1988 2 3, p. 3.

⁽⁵⁾ OL C 28, 1988 2 3, p. 1.

▼B

gali nustatyti skirtingus saugos ir sveikatos apsaugos lygius ir leisti konkurenciją saugos ir sveikatos sąskaita;

kadangi nelaimingi atsitikimai darbe ir profesinės ligos vis dar labai dažni; kadangi reikia imtis prevencinių priemonių arba jas nedelsiant tobulinti, kad būtų užtikrinta darbuotojų sauga ir sveikata bei aukštesnis apsaugos lygis;

kadangi tam, kad būtų galima užtikrinti aukštesnį apsaugos lygį, darbuotojus ir (arba) jų atstovus reikia informuoti apie rizikos rūšis jų saugai ir sveikatai bei apie priemones, reikalingas šioms rizikos rūšims sumažinti ar pašalinti; kadangi darbuotojams pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką taip pat turi būti sudaryta galimybė proporcingai dalyvauti prižiūrint, kad būtų imtasi būtinų apsaugos priemonių;

kadangi darbdaviai, darbuotojai ir (arba) jų atstovai turi keistis tarpusavyje informacija darbuotojų saugos bei sveikatos klausimais, bendrauti ir proporcingai dalyvauti šioje srityje pagal atitinkamas procedūras ir dokumentus, laikydamiesi nacionalinės teisės aktų ir (arba) nacionalinės praktikos;

kadangi darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos apsaugos gerinimo tikslų neturėtų nusverti vien tik ekonominiai motyvai;

kadangi darbdaviai privalo nuolat domėtis naujausiais technologijų pasiekimais ir sekti mokslo duomenis apie darbo vietos įrengimą, atsižvelgdami į būdingus pavojus jų įmonėje, ir atitinkamai informuoti darbuotojų atstovus, pagal šią direktyvą turinčius teisę dalyvauti, kad būtų galima užtikrinti aukštesnį darbuotojų sveikatos ir saugos lygį;

kadangi šios direktyvos nuostatos, nepažeidžiant griežtesnių esamų arba būsimų Bendrijos nuostatų, taikomos visoms rizikos rūšims, pirmiausia toms, kurios atsiranda dėl darbe naudojamų cheminių, fizinių ir biologinių veiksnių, išvardytų Direktyvoje 80/1107/EEB ⁽¹⁾ su paskutiniais pakeitimais, padarytais Direktyva 88/642/EEB ⁽²⁾;

kadangi pagal Sprendimą 74/325/EEB ⁽³⁾ Komisija konsultuojasi su Darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos patariamuoju komitetu, rengdama pasiūlymus šioje srityje;

kadangi reikia įkurti komitetą, sudarytą iš valstybių narių pasiūlytų atstovų, kuris padėtų Komisijai šioje direktyvoje numatytas atskiras direktyvas suderinti su technikos pažanga,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Paskirtis

1. Šios direktyvos paskirtis—nustatyti priemones, skatinančias gerinti darbuotojų saugą ir sveikatą darbe.

2. Šiam tikslui šioje direktyvoje yra pateikti bendrieji principai dėl profesinės rizikos prevencijos, saugos ir sveikatos apsaugos, rizikos rūšių ir nelaimingus atsitikimus lemiančių veiksnių pašalinimo, informavimo, konsultavimo, proporcingo dalyvavimo pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką ir darbuotojų bei jų atstovų profesinio mokymo, taip pat bendrosios gairės dėl minėtų principų įgyvendinimo.

⁽¹⁾ OL L 327, 1980 12 3, p. 8.

⁽²⁾ OL L 356, 1988 12 24, p. 74.

⁽³⁾ OL L 185, 1974 7 9, p. 15.

▼B

3. Ši direktyva nepažeidžia esamų ar būsimų nacionalinių ir Bendrijos nuostatų, palankesnių darbuotojų saugai ir sveikatai darbe apsaugoti.

*2 straipsnis***Taikymo sritis**

1. Ši direktyva taikoma visiems veiklos sektoriams, tiek valstybiniam, tiek privačiam (pramonės, žemės ūkio, prekybos, administravimo, paslaugų, švietimo, kultūros, poilsio ir kt.).

2. Ši direktyva netaikoma toms sritims, kurių ypatumai, būdingi tam tikrai specifinei valstybės tarnybos veiklai, tokiai kaip ginkluotosios pajėgos ir policija, arba tam tikrai specifinei veiklai civilinės saugos srityje, neišvengiamai jai prieštarauja.

Tuo atveju darbuotojų sauga ir sveikata turi būti užtikrinama kiek galima labiau atsižvelgiant į šioje direktyvoje nustatytus tikslus.

*3 straipsnis***Sąvokų apibrėžimai**

Šioje direktyvoje vartojamos sąvokos reiškia:

- a) darbuotojas — darbdavio įdarbintas asmuo, taip pat ir stažuotojai bei mokiniai, bet ši sąvoka neapima samdomų namų darbininkų;
- b) darbdavys — bet kuris fizinis arba juridinis asmuo, susijęs su darbuotoju darbo santykiais ir atsakingas už įmonę ir (arba) įstaigą;
- c) darbuotojų atstovas, atsakingas už darbuotojų saugą ir sveikatą — bet kuris asmuo, išrinktas arba paskirtas pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką atstovauti darbuotojams, kai kyla problemų, susijusių su darbuotojų sauga ir sveikatos apsauga darbe;
- d) prevencija — visos priemonės, kurių imamasi arba ketinama imtis visuose įmonės darbo etapuose, kad būtų išvengta profesinės rizikos arba ji būtų sumažinta.

4 straipsnis

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių, kad užtikrintų, jog darbdaviai, darbuotojai ir darbuotojų atstovai laikytųsi teisinių nuostatų, būtinų šiai direktyvai įgyvendinti.

2. Valstybės narės pirmiausia užtikrina tinkamas kontrolės priemones ir priežiūrą.

II SKIRSNIS**DARBDAVIŲ PAREIGOS***5 straipsnis***Bendrosios nuostatos**

1. Darbdavio pareiga — užtikrinti darbuotojų saugą ir sveikatą visais su darbu susijusiais aspektais.

2. Jei pagal 7 straipsnio 3 dalį darbdavys samdo kompetentingas išorės tarnybas arba asmenis, tai nepanaikina jo atsakomybės šioje srityje.

▼B

3. Darbuotojų pareigos saugos ir sveikatos darbe srityje nedaro įtakos principui dėl darbdavio atsakomybės.

4. Ši direktyva neriboja valstybių narių galimybės numatyti darbdavių atsakomybės panaikinimą arba apribojimą, kai nelaimingi atsitikimai įvyksta dėl neįprastų ar nenumatytų aplinkybių, kurios nepriklauso nuo darbdavių valios, arba dėl ypatingų įvykių, kurių pasekmių nebuvo galima išvengti, nepaisant to, kad buvo imtasi visų atsargos priemonių.

Valstybės narės nebūtinai turi pasinaudoti pirmoje pastraipoje nurodyta galimybe.

*6 straipsnis***Bendros darbdavių pareigos**

1. Atsižvelgdamas į atsakomybės sritis, darbdavys imasi priemonių, būtinų darbuotojų saugai ir sveikatai apsaugoti, įskaitant profesinės rizikos rūšių prevenciją, informavimą bei profesinį mokymą, taip pat būtiną organizavimą ir priemones.

Darbdavys atidžiai stebi, ar nereikia pakoreguoti šių priemonių atsižvelgiant į besikeičiančias aplinkybes ir siekį gerinti esamą padėtį.

2. Darbdavys įgyvendina 1 dalies pirmoje pastraipoje paminėtas priemones, remdamasis toliau pateiktais bendraisiais prevencijos principais:

- a) rizikos rūšių vengimas;
- b) rizikos rūšių, kurių neįmanoma išvengti, įvertinimas;
- c) rizikos rūšių šalinimas jų atsiradimo vietoje;
- d) darbo pritaikymas asmeniui, ypač darbo vietų įrengimas, darbo priemonių, darbo bei gamybos metodų pasirinkimas, siekiant pirmiausia palengvinti monotonišką darbą ar darbą iš anksto nustatytu tempu bei sumažinti tokio darbo poveikį sveikatai;
- e) derinimas su technikos pažanga;
- f) pavojingo darbo pakeitimas nepavojingu ar mažiau pavojingu;
- g) nuoseklios bendros prevencijos politikos, apimančios technologiją, darbo organizavimą, darbo sąlygas, socialinius santykius ir su darbo aplinka susijusių veiksnių poveikį, sukūrimas;
- h) pirmenybės suteikimas kolektyvinėms apsaugos priemonėms, palyginti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
- i) atitinkami nurodymai darbuotojams.

3. Nepažeisdamas kitų šios direktyvos nuostatų ir atsižvelgdamas į įmonės arba (ir) įstaigos veiklos pobūdį, darbdavys:

- a) įvertina rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai rūšis, *inter alia*, atsižvelgdamas į pasirinktas darbo priemones, chemines medžiagas ar naudojamus preparatus bei į darbo vietų įrengimą.

Įvertinus šią riziką, jeigu reikia, darbdavio naudojamos prevencinės priemonės ir darbo bei gamybos metodai privalo:

- užtikrinti geresnį darbuotojų sveikatos apsaugos ir saugos lygį,
- būti neatsiejama visų įmonės ir (arba) įstaigos veiklos sričių dalis visais pavaldumo lygiais;

- b) patikėdamas darbuotojui užduotis, atsižvelgia į darbuotojo sveikatos bei saugos galimybes;
- c) užtikrina, kad planuojant ir įdiegiant naujas technologijas su darbuotojais ir (arba) jų atstovais būtų aptartas pasirinktų priemonių, darbo sąlygų ir darbo aplinkos poveikis darbuotojų saugai bei sveikatai;

▼B

d) imasi reikiamų priemonių, kad tik atitinkamai instruktuoti darbuotojai galėtų patekti į tas teritorijas, kuriose kyla didelis ir konkretus pavojus.

4. Nepažeisdami kitų šios direktyvos nuostatų, kai vienoje darbo vietoje dirba kelios įmonės, darbdaviai bendradarbiauja įgyvendindami saugos, sveikatos ir profesinės higienos nuostatas ir atsižvelgdami į veiklos pobūdį koordinuoja savo veiksmus apsaugos nuo profesinės rizikos rūšių ir jų prevencijos klausimais, ir informuoja vienas kitą bei atitinkamus savo darbuotojus ir (arba) darbuotojų atstovus apie tokias rizikos rūšis.

5. Jokiu būdu negalima reikalauti, kad už priemonės, susijusias su darbuotojų sauga, higiena ir sveikata darbe, mokėtų darbuotojai.

*7 straipsnis***Apsaugos ir prevencinės priemonės**

1. Nepažeisdamas 5 ir 6 straipsniuose minėtų pareigų, darbdavys paskiria vieną arba daugiau darbuotojų veiklai, susijusiai su apsauga nuo profesinės rizikos rūšių ir jų prevencija įmonėje ir (arba) įstaigoje.

2. Paskirti darbuotojai neturi atsidurti nepalankioje padėtyje dėl veiklos, susijusios su apsauga nuo profesinės rizikos rūšių ir jų prevencija.

Paskirtiems darbuotojams skiriama pakankamai laiko šioje direktyvoje numatytais jų pareigoms atlikti.

3. Jeigu tokios apsaugos ir prevencinės priemonės negali būti organizuojamos dėl to, kad įmonėje ir (arba) įstaigoje nėra kompetentingo personalo, darbdavys samdo kompetentingas išorės tarnybas ar asmenis.

4. Kai darbdavys samdo tokias tarnybas ar asmenis, jis informuoja juos apie veiksnius, kurie, kaip žinoma, turi poveikį ar, manoma, gali turėti poveikį darbuotojų saugai ir sveikatai, ir jiems turi būti suteikta galimybė gauti 10 straipsnio 2 dalyje nurodytą informaciją.

5. Visais atvejais:

— paskirti darbuotojai privalo turėti reikiamų sugebėjimų ir įgūdžių bei būtinas priemones,

— išorės tarnybos arba asmenys, su kuriais yra konsultuojamasi, privalo turėti būtiną kvalifikaciją bei asmenines ir profesines priemones, ir

— turi būti paskirtas pakankamas darbuotojų ir išorės tarnybų ar asmenų skaičius,

kad būtų galima organizuoti apsaugos ir prevencines priemones, atsižvelgiant į įmonės ir (arba) įstaigos dydį ir (arba) pavojus, kurie gali kilti darbuotojams, taip pat jų pasiskirstymą įmonėje ir (arba) įstaigoje.

6. Atsakomybė už šio straipsnio objektą sudarančią apsaugą nuo įvairių rizikos rūšių saugai ir sveikatai ir jų prevenciją tenka vienam ar keliems darbuotojams, vienai ar kelioms tarnyboms, nepriklausomai nuo to, ar jos priklauso įmonei ir (arba) įstaigai ar yra išorės.

Darbuotojas (-ai) ir (arba) tarnyba (-os), kai reikia, privalo dirbti kartu.

7. Valstybės narės pagal veiklos pobūdį ir įmonių dydį gali nustatyti įmonių kategorijas, pagal kurias darbdavys, jeigu jis yra kompetentingas, gali pats prisimti atsakomybę už 1 dalyje nurodytas priemones.

8. Valstybės narės nustato būtinus įgūdžius ir gebėjimus, minimus 5 dalyje.

Jos gali nustatyti pakankamą 5 dalyje nurodytą skaičių.

▼B

8 straipsnis

Pirmoji medicinos pagalba, gaisrų gesinimas ir darbuotojų evakuacija, didelis ir neišvengiamas pavojus

1. Darbdavys:

- atsižvelgdamas į įmonės ir (arba) įstaigos veiklos pobūdį ir dydį bei į kitus esančius asmenis, imasi būtinų pirmosios medicinos pagalbos, gaisrų gesinimo ir darbuotojų evakuacijos priemonių,
- pasirūpina, kad būtų užmegzti būtini ryšiai su išorės tarnybomis, ypač tomis, kurios teikia pirmąją ar skubią medicinos pagalbą, atlieka gelbėjimo darbus ir gesina gaisrus.

2. Atsižvelgdamas į 1 dalį, darbdavys, *inter alia*, paskiria darbuotojus, atsakingus už pirmosios medicinos pagalbos ir gaisrų gesinimo bei evakuacijos priemonių įgyvendinimą.

Tokių darbuotojų skaičius, jų profesinis mokymas ir turimos priemonės turi būti tinkami, atsižvelgiant į įmonės ir (arba) įstaigos dydį ir (arba) konkrečius pavojus.

3. Darbdavys:

- a) kuo greičiau informuoja visus darbuotojus, kuriems gresia arba gali grėsti didelis ir neišvengiamas pavojus, apie riziką ir apie tai, kokių apsaugos priemonių reikia imtis arba jau imtasi;
- b) imasi priemonių ir duoda nurodymus darbuotojams, ištikus dideliame ir neišvengiamame pavojui, nutraukti darbą ir (arba) nedelsiant palikti darbo vietą ir pereiti į saugią vietą;
- c) išskyrus ypatingus atvejus dėl deramai pagrįstų priežasčių, nereikalauja darbuotojų vėl imtis darbo aplinkoje, kurioje vis dar gresia didelis ir neišvengiamas pavojus.

4. Darbuotojai, kurie gresiant dideliame ir neišvengiamame pavojui palieka savo darbo vietą ir (arba) pavojingą teritoriją, dėl tokių veiksmų negali atsidurti nepalankioje padėtyje ir privalo būti apsaugoti nuo visų neigiamų ir nepagrįstų pasekmių pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką.

5. Darbdavys užtikrina, kad visi darbuotojai, gresiant dideliame ir neišvengiamame pavojui jų ir (arba) kitų asmenų saugai, negalėdami pranešti tiesioginiam viršininkui, galėtų, atsižvelgdami į savo žinias ir turimas technines priemones, imtis veiksmų, kad išvengtų tokio pavojaus pasekmių.

Dėl tokių veiksmų darbuotojai negali atsidurti nepalankioje padėtyje, nebent jie būtų elgęsi nerūpestingai arba aplaidžiai.

9 straipsnis

Įvairūs darbdavių įsipareigojimai

1. Darbdavys:

- a) pasirūpina rizikos darbuotojų saugai ir sveikatai rūšių, įskaitant tas, su kuriomis susiduria darbuotojų grupės, kurioms daro poveikį konkrečios rizikos rūšys, įvertinimu;
- b) priima sprendimus, kokių apsaugos priemonių reikia imtis ir, jeigu būtina, kokią apsaugos įrangą naudoti;
- c) sudaro nelaimingų atsitikimų darbe, dėl kurių darbuotojas tampa nedarbingu daugiau kaip tris darbo dienas, sąrašą;
- d) pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką pateikia atsakingoms institucijoms pranešimus apie nelaimingus atsitikimus darbe, kuriuos patyrė jo darbuotojai.

▼B

2. Valstybės narės pagal įmonių veiklos pobūdį ir dydį nustato reikalavimus įvairioms įmonių kategorijoms, kaip rengti dokumentus, išvardytus 1 dalies a ir b punktuose, taip pat rengiant dokumentus, išvardytus 1 dalies c ir d punktuose.

*10 straipsnis***Darbuotojo informavimas**

1. Darbdavys imasi atitinkamų priemonių, kad darbuotojai ir (arba) jų atstovai įmonėje ir (arba) įstaigoje pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką, kurioje, *inter alia*, gali būti atsižvelgta į įmonės ir (arba) įstaigos dydį, gautų visą būtina informaciją apie:

a) rizikos rūšis saugai ir sveikatai bei apsaugos ir prevencines priemones ir veiklą visoje įmonėje ir (arba) įstaigoje apskritai bei kiekvienoje darbo vietoje ir (arba) darbe atskirai;

b) priemones, kurių buvo imtasi 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

2. Darbdavys imasi atitinkamų priemonių, kad bet kurios kitos įmonės ir (arba) įstaigos darbuotojų, dirbančių jo įmonėje ir (arba) įstaigoje, darbdaviai pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką gautų tinkamą informaciją, kuri yra nurodyta 1 dalies a ir b punktuose ir kuri turi būti suteikta atitinkamiems darbuotojams.

3. Darbdavys imasi atitinkamų priemonių, kad darbuotojai, atliekantys specifines darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos pareigas, arba darbuotojų atstovai, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą, savo pareigoms atlikti pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką galėtų gauti:

a) informaciją apie rizikos įvertinimą ir apsaugos priemones, nurodytas 9 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose;

b) sąrašą ir pranešimus, nurodytus 9 straipsnio 1 dalies c ir d punktuose;

c) informaciją, sukauptą taikant apsaugos ir prevencines priemones bei gautą iš tikrinimo tarnybų ir įstaigų, atsakingų už saugą ir sveikatą.

*11 straipsnis***Konsultavimasis su darbuotojais ir darbuotojų dalyvavimas**

1. Darbdaviai konsultuojasi su darbuotojais ir (arba) jų atstovais bei leidžia jiems dalyvauti diskusijose visais darbuotojų saugos ir sveikatos darbe klausimais.

Į tokią veiklą įeina:

— darbuotojų konsultavimas,

— darbuotojų ir (arba) jų atstovų teisė teikti pasiūlymus,

— proporcingas dalyvavimas pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką.

2. Darbuotojai arba darbuotojų atstovai, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą, pagal nacionalinės teisės aktus ir nacionalinę praktiką proporcingai dalyvauja ir (arba) su jais iš anksto darbdavys tariaisi dėl:

a) visų priemonių, galinčių turėti didelį poveikį saugai ir sveikatai;

b) darbuotojų, nurodytų 7 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnio 2 dalyje, paskyrimo ir 7 straipsnio 1 dalyje nurodytos veiklos;

c) informacijos, nurodytos 9 straipsnio 1 dalyje ir 10 straipsnyje;

d) įmonei ir (arba) įstaigai nepriklausančių kompetentingų tarnybų ar asmenų samdymo, kaip nurodyta 7 straipsnio 3 dalyje;

▼B

e) profesinio mokymo planavimo ir organizavimo, kaip numatyta 12 straipsnyje.

3. Darbuotojų atstovai, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą, turi teisę prašyti darbdavį imtis atitinkamų priemonių ir teikti jam pasiūlymus darbuotojams kylančiam pavojui sumažinti ir (arba) pašalinti pavojaus šaltinius.

4. Darbuotojai, nurodyti 2 dalyje, ir darbuotojų atstovai, nurodyti 2 ir 3 dalyse, neturi atsidurti nepalankioje padėtyje dėl savo veiklos, nurodytos 2 ir 3 dalyse.

5. Darbdaviai privalo skirti darbuotojų atstovams, atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą, pakankamai laisvo laiko, mokėti jiems atlyginimą ir aprūpinti juos būtinomis priemonėmis šioje direktyvoje nustatytoms jų teisėms ir pareigoms vykdyti.

6. Darbuotojai ir (arba) jų atstovai pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką turi teisę skųstis institucijai, atsakingai už darbuotojų saugą ir sveikatą, jeigu darbdavių taikomos ir naudojamos priemonės, jų manymu, yra nepakankamos darbuotojų saugai ir sveikatos apsaugai darbe užtikrinti.

Darbuotojų atstovams turi būti suteikta galimybė pareikšti pastabas kompetentingos institucijos atliekamo patikrinimo metu.

*12 straipsnis***Darbuotojų mokymas**

1. Darbdavys užtikrina, kad kiekvienas darbuotojas gautų pakankamai žinių apie saugą ir sveikatą, pirmiausia gaudamas informaciją bei nurodymus apie savo darbo vietą ar atliekamą darbą:

- priimant į darbą,
- perkeliant į kitą darbą arba keičiant darbo vietą,
- įdiegus naujas darbo priemones arba jas pakeitus,
- įdiegus naujas technologijas.

Mokymas turi būti:

- pritaikytas prie naujų ar pasikeitusių rizikos rūšių ir
- prareikus periodiškai kartojamas.

2. Darbdavys užtikrina, kad įmonei ir (arba) įstaigai nepriklausantys darbuotojai, dirbantys jo įmonėje ir (arba) įstaigoje, gautų atitinkamus nurodymus apie rizikos sveikatai ir saugai toje įmonėje ir (arba) įstaigoje rūšis jų darbo metu.

3. Darbuotojų atstovai, atsakingi už darbuotojų saugą ir sveikatą, turi teisę į atitinkamą mokymą.

4. Mokymas, nurodytas 1 ir 3 dalyse, turi vykti ne darbuotojų ar jų atstovų sąskaita.

Mokymas, nurodytas 1 dalyje, turi vykti darbo valandomis.

Mokymas, nurodytas 3 dalyje, turi vykti darbo valandomis arba pagal nacionalinę praktiką pačioje įmonėje ir (arba) įstaigoje arba už jos ribų.

III SKIRSNIS DARBUOTOJŲ PAREIGOS

13 straipsnis

1. Kiekvieno darbuotojo pareiga kuo geriau rūpintis savo ir kitų asmenų, kuriems turėjo įtakos jo veiksmai darbe, sauga bei sveikata, remiantis savo žiniomis, įgytomis profesinio mokymo metu, ir darbdavio duotais nurodymais.
2. Siekdami šio tikslo, darbuotojai, remdamiesi savo žiniomis, įgytomis profesinio mokymo metu, ir darbdavio duotais nurodymais, privalo:
 - a) teisingai naudotis mašinomis, aparatais, įrankiais, pavojingomis medžiagomis, transportavimo įrenginiais ir kitomis gamybos priemonėmis;
 - b) teisingai naudotis jiems duotomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, o pasinaudoję – gražinti jas į vietą;
 - c) savavališkai neišjungti, nekeisti ir nešalinti saugos įtaisų, įmontuotų, pvz., mašinose, aparatuose, įrankiuose, gamykloje ir statiniuose, bei teisingai naudotis tokiais saugos įtaisais;
 - d) nedelsiant informuoti darbdavį ir (arba) darbuotojus, konkrečiai atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą, apie bet kokią situaciją darbe, kuri pagrįstai gali kelti didelį ir neišvengiamą pavojų saugai ir sveikatai, bei apie visus apsaugos priemonių trūkumus;
 - e) pagal nacionalinę praktiką bendradarbiauti su darbdaviu ir (arba) darbuotojais, konkrečiai atsakingais už darbuotojų saugą ir sveikatą, tol, kol reikia, kad būtų galima įgyvendinti visus kompetentingos institucijos keliamus uždavinius ar reikalavimus darbuotojų saugai bei sveikatai apsaugoti;
 - f) pagal nacionalinę praktiką bendradarbiauti su darbdaviu ir (arba) darbuotojais, konkrečiai atsakingais už darbuotojų saugą ir sveikatą, tol, kol reikia, kad darbdavys galėtų užtikrinti, jog darbo aplinka ir darbo sąlygos yra saugios ir nekelia rizikos saugai ir sveikatai toje veiklos srityje.

IV SKIRSNIS ĮVAIRIOS NUOSTATOS

14 straipsnis

Sveikatos priežiūra

1. Darbuotojų sveikatos priežiūrai, būtina dėl darbe pasitaikančios rizikos saugai ir sveikatai, užtikrinti turi būti nustatytos priemonės pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) nacionalinę praktiką.
2. 1 dalyje nurodytos sveikatos priežiūros priemonės turi būti tokios, kad jomis periodiškai galėtų naudotis kiekvienas to norintis darbuotojas.
3. Sveikatos priežiūra gali būti vykdoma kaip nacionalinės sveikatos apsaugos sistemos dalis.

15 straipsnis

Rizikos grupės

Ypatingai jautrios rizikos grupės turi būti apsaugotos nuo konkrečių jas veikiančių pavojų.

▼B*16 straipsnis***Atskiros direktyvos. Pakeitimai. Bendra šios direktyvos taikymo sritis**

1. Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu pagal Sutarties 118a straipsnį, priima atskiras direktyvas, *inter alia*, priede nurodytose srityse.
2. Ši ir, nepažeidžiant 17 straipsnyje nurodytos tvarkos dėl techninio pobūdžio pakeitimų, atskiros direktyvos gali būti iš dalies pakeistos Sutarties 118a straipsnyje nustatyta tvarka.
3. Šios direktyvos nuostatos visapusiškai taikomos visoms sritims, nurodytoms atskirose direktyvose, nepažeidžiant griežtesnių ir (arba) specialių nuostatų, pateiktų tose atskirose direktyvose.

▼M3*17 straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Priimant 16 straipsnio 1 dalyje numatytų atskirų direktyvų techninio pobūdžio pakeitimus, Komisijai padeda komitetas, kad būtų atsižvelgiama:

- a) direktyvų techninio suderinimo ir standartizavimo srityje priėmimą;
- b) techninę pažangą, tarptautinių taisyklių ir specifikacijų pakeitimus bei naujus duomenis.

Šios priemonės, skirtos neesminėms atskirų direktyvų nuostatoms iš dalies pakeisti, tvirtinamos laikantis 2 dalyje nustatytos reguliavimo procedūros su tikrinimu. Dėl neišvengiamų skubos priežasčių Komisija gali taikyti 3 dalyje nurodytą skubos procedūrą.

2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

3. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1, 2, 4 bei 6 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

▼M2*17a straipsnis***Įgyvendinimo ataskaitos**

1. Valstybės narės kas penkeri metai Komisijai teikia vieną bendrą šios direktyvos ir atskirų direktyvų, kaip apibrėžta 16 straipsnio 1 dalyje, praktinio įgyvendinimo ataskaitą, nurodydamos socialinių partnerių nuomonę. Ataskaitoje pateikiama įvairių direktyvų praktinio įgyvendinimo aspektų vertinimas ir, jeigu reikia ir yra, duomenys pagal lytį.

2. Ataskaitos struktūrą nustato ir jos turinį patikslinantį klausimą parengia Komisija kartu su Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamuoju komitetu.

Ataskaitą sudaro bendroji dalis, susijusi su šios direktyvos nuostatomis, apimančiomis visoms 1 dalyje nurodytoms direktyvoms taikomus bendruosius principus ir aspektus.

Bendroji dalis papildoma specialiais skyriais, kuriuose nurodoma, kaip taikomi kiekvienos direktyvos pavieniai aspektai, įtraukiant specialius rodiklius, jei tokių yra.

3. Ataskaitos struktūrą kartu su pirmiau nurodytu klausimynu, nurodydama jo turinį, Komisija valstybėms narėms pateikia mažiausiai prieš šešis mėnesius iki ataskaitos laikotarpio pabaigos. Komisijai ataskaita teikiama per dvylika mėnesių nuo joje nurodyto penkerių metų laikotarpio, už kurį pateikiama ši ataskaita, pabaigos.

▼M2

4. Remdamasi šiomis ataskaitomis, Komisija atlieka atitinkamų direktyvų įgyvendinimo vertinimą, atsižvelgdama į jų svarbą, į susijusius įvairių sričių mokslinius tyrimus bei naujausias mokslines žinias. Komisija, pasibaigus penkerių metų laikotarpiui, per 36 mėnesius informuoja Europos Parlamentą, Tarybą, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetą bei Darbuotojų saugos ir sveikatos patariamąjį komitetą apie šio įvertinimo rezultatus ir, jei reikia, apie visas iniciatyvas, kuriomis siekiama pagerinti reguliavimo sistemos veikimą.

5. Pirmoji ataskaita pateikiama už 2007–2012 m. laikotarpį imtinai.

▼B*18 straipsnis***Baigiamosios nuostatos**

1. Valstybės narės įstatymais ir kitais teisės aktais įtvirtina nuostatas, būtinas, kad šios direktyvos būtų pradėta laikytis ne vėliau kaip nuo 1992 m. gruodžio 31 d.

Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų ar priimamų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

▼M2

▼B*19 straipsnis*

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

▼B

PRIEDAS

16 straipsnio 1 dalyje nurodytų sričių sąrašas

- Darbo vietos
- Darbo priemonės
- Asmeninės apsaugos priemonės
- Darbas su demonstracinėmis priemonėmis
- Darbas su sunkiais krovniais, keliančiais nugaros pažeidimo riziką
- Laikinosios ar kilnojamosios darbo vietos
- Žvejyba ir žemės ūkis